

СТАНОВИЩЕ

От Доц. Д-р Калина Златкова Трифонова-Славейкова д.м,
 Катедра по “Оториноларингология и офталмология”,
 При Медицински Факултет към Тракийски Университет – Стара Загора
 Въз основа на със заповед № Р-109-404/ 20.11.2024 г. на Ректора на
 Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна

Относно: дисертационния труд на Д-р Константина Григорова Кънчева-Бандрамалиева, редовен докторант към катедра по „Очни болести и зрителни науки“ при МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна на тема: **„Място и роля на хранителните добавки в офталмологичната практика“** за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Офталмология“, професионално направление 7.1 „Медицина“, област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт с научен ръководител проф. Д-р З. Златарева, дмн.

Сведения за дисертанта:

Прави впечатление внушителната биография на докторанта. Д-р Константина Григорова Кънчева-Бандрамалиева е завършила немска езикова гимназия „Johann Wolfgang von Goethe“-Бургас с отличен успех през 2005 г., след което завършва Медицина в университета „Duisburg- Essen“, в град Есен – Германия през 2012 г. Практикува в Специализирана Очна Клиника „Provisus“ – град Есен, Германия и в Университетска клиника по Очни болести “Inselspital“ – град Берн, Швейцария. Завръща се в България през 2013 г. и започва специализация през 2014 г. в Специализирана болница по очни болести за активно лечение в гр. Варна. През месец декември 2020 г. придобива специалност „Офталмология“. От края на 2020 г. е зачислена като докторант по Офталмология към Катедра „Очни болести и зрителни науки“, Медицински университет Проф. Д-р Параскев Стоянов - Варна. Посещавала е множество конгреси и курсове в страната и в чужбина, като взима участие в редица национални офталмологични форуми. Тя е семейна, има две деца и обещаващо бъдеще в клиничната и хирургична офталмология, и има желание за развитие на научна и академична дейност.

Данни по оформянето на дисертацията:

Дисертационният труд съдържа 173 страници, включващи 10 таблици и 28 фигури. Цитирани са 465 литературни източници, от които 5 на кирилица и 460 на латиница. В приложение са добавени още 22 таблици. Представени са 7 глави,

съответстващи на целта и поставените задачи и отговарящи на изискванията за оформление на дисертационен труд.

Актуалност на проблема:

Свързано със застаряването на популацията, в близко бъдеще все по необходимо ще е разработването на нови терапевтични стратегии в борбата с водещите причини за слепота, сред които е и глаукомата. Високата честота и необратимост на промените в зрителните функции и свързаната с тях висока инвалидност нареждат глаукомата в групата на **социално значимите заболявания**. Важно е да се разработват **нови стратегии** за лечение на пациентите с глаукома, които да спрат или забавят прогресията без да влошават качеството на живот. Една възможна и лесно приложима съпътстваща терапевтична възможност би било приложението на хранителни добавки с антиоксидантни и невропротективни свойства.

Литературният обзор е достатъчно дълъг, увлекателен и добре структуриран. Прави впечатление огромният брой литературни източници, които авторката е използвала. В литературния обзор са описани методите на изследване при глаукомата, различните теории, свързани в увреждането на ганглийните клетки от това коварно заболяване и свързаните с тях алтернативни методи за лечение. В тази връзка невропротекцията се явява като един многообещаващ аспект в борбата с глаукомата, чрез подобряване на оцеляването и функцията на невроните.

Целта е ясна и добре структурирана, а за изпълнението ѝ са поставени пет правилно формулирани задачи.

Настоящото проучване е получило разрешение от **Комисията по етика** на научните изследвания на МУ-Варна. Пациентите са подписали **информирано съгласие** за участие в проучването.

Проучването разделя пациентите на три групи, от които едната е контролна и в нея са включени пациенти с глаукома, които не приемат хранителни добавки, в другата група пациентите приемат хранителната добавка Миелооптик, а в третата Цитизин. Според авторката на научния труд извадката не е достатъчно голяма, но тъй като и в трите групи са се получили достатъчно статистически значими резултати, не намирам това за слабост. Типът проучване, което д-р Кънчева е провела стои най-високо в йерархията на клиничните проучвания, тъй като разглежда проспективно и лонгитудинално извадката от пациенти. Изпълнението на този тип проучване е много трудоемко и скъпо, но дава най-добри резултати по отношение проследяването на ефекта от въздействията на външни фактори, в случая медикаменти. Извадката, която е включена е сравнително хомогенна, тъй като са подбрани пациенти по добре дефинирани инклузионни и ексклузионни критерии. Различният стадий на болестта при трите групи пациенти, би довело до

известно пристрастие (bias) по отношение на резултатите, но този недостатък се има предвид от автора.

При описанието на **резултатите** се виждат доброто познаване на материата, задълбоченост в анализа и сериозните клинични знания и умения на автора. Използваните **методи за изследване и показателите** са съвременни и точно анализирани. **Статистическите методи за анализ на данните**, които са използвани, са правилно подбрани и резултатите са добре онагледени. За статистическа обработка е използван SPSS 24 като е осъществен дескриптивен, вариационен, графичен, дисперсионен и корелационен анализ.

Не са докладвани странични ефекти или нежелани реакции в следствие на приема на хранителните добавки. За сметка на това е било отчетено **подобрене на параметрите**, изследвани с компютърна периметрия и оптична кохерентна томография при приемането и на двата вида хранителни добавки, по-осезаемо при приема на Миелооптик. В групата, която не е приемала хранителни добавки, се отчита влошаване на съответните показатели.

Направени са пет добре формулирани обобщаващи **извода**.

Приносите от труда на дисертанта са значителни и биха допринесли за развитието на науката, както и на лечението и забавяне на прогресията на първичната откритоъгълна глаукома. **За първи път в България** е проведено проспективно лонгитудинално проучване с проследяване на функционалните и структурните промени при пациенти с глаукома, които приемат хранителните добавки Миелооптик и Цитизин. Прави впечатление, че не е намерено друго такова проучване с Миелооптик и в световната литература. **Доказва се ползата от използването на хранителни добавки** с невропротективни и антиоксидантни свойства като допълнителна възможност за забавяне на прогресията при пациенти с първична откритоъгълна глаукома.

Основните ми **забележки** са свързани с липсата на конкретика в заглавието и липсата на описание на придружаващата топикална антиглаукомна терапия и системни заболявания на пациентите, които биха се отразили на резултатите.

Във връзка с дисертационния труд докторантът е представил **4 публикации**, на които е първи автор и три участия в научни форуми по темата.

Давам **положителната си оценка** за така разработения дисертационен труд. Обемът на дисертацията, актуалността на проблема, както и задълбочения анализ ми дават основание да предложа на Научното жури да гласува **положително** за присъждане на ОНС „ДОКТОР“ на д-р Константина Григорова Кънчева-Бандрамалиева.

Дата 10.12.2024 г.

Подпис.....

/доц.Д-р Калина Трифонова, дм/

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679